

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО

Тел. 032/320-710. Факс. 032/320-712. e-mail: ovcar@vu1.net nsscacak@nsss.rs

Број 6

Датум и место издавања: 29.6.2018. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН ЈУН 2018.

САДРЖАЈ

1. Чичока -биљка за сваку башту	
- саветодавац дипл.инж Милан Дамљановић.....	3
2. Време бербе и паковање малине	
- саветодавац дипл.инж Снежана Драгићевић-Филиповић	4
3. Неопходност задругарства	
- саветодавац дипл.инж Слађана Петрић.....	5
4. Правилник о условима и начину остваривања права на подстицаје усточарству за краве за узгој телади за тов	
-саветодавац дипл.инж Биљана Јањић	6
5. Стандарди у пољопривреди	
-саветодавац дипл.инж Радован Шеварлић	8
6. Преглед доминантних цена за јун 2018	11
7. Објављене и реализоване агропонуде	13

Чичока – биљка за сваку башту

Helianthus tuberosus – Чичока или Јерусалемска артичока је биљка из фамилије сунцокрета, пореклом из северне Америке. Донесена у Европу у прво време имала је искључиво украсну намену јер цвета атрактивним жуто-наранџастим цветовима. Иако је одмах уочено да под земљом формира укусне кртоле због њиховог изузетно неправилног облика и отежаног чишћења ова биљка је дуги низ година углавном узгајана за сточну исхрану а само спорадично за исхрану људи. У новије време научним истраживањима уочено је изузетно позитивно дејство ове биљке на здравље људи, пре свега због високог садржаја инулина – несварљивих влакана које у дигестивном тракту човека позитивно утиче на размножавање бактерија соја *Bifidus* а спречава развој патогених бактерија и на тај начин подиже имунитет организма. Такође је уочен висок садржај калијума, гвожђа, магнезијума и витамина С који позитивно утичу на снижење повишеног шећера у крви, као и на снижење холестерола и триглицерида. Све ово је довело до повећаног интересовања за узгој ове биљке у медицинске сврхе, значи на већим површинама и то у сврху производње инулина који се све више вештачки додаје у разне дијететске и прехранбене производе.

Наша препорука је да чичоку треба гајити у сваком врту или башти како због лепоте ове интересантне биљке тако и због њене изузетне лековитости.

Обзиром да ова биљка формира стабло високо и до три метра склоно полагању за садњу треба одредити место заклоњено од ветра по могућству уз неку ограду или обезбедити други облик чврсте

потпоре. Чичока воли растресито и оцедито земљиште тако да по једној биљци може дати и до три

килограма кртола. Најбоље је садњу извршити у једном реду на растојању од 40 до 50 цм како би свака биљка дала што више крупних кртола јер је у супротном склона формирању огромног броја ситних кртолица непогодних како за чишћење тако и за конзумирање. Садњу треба извршити што раније у пролеће пробраним кртолама обзиром да оне подносе мраз и до минус тридесет степени целзијуса, осим тога крупноћа кртола директно зависи од дужине вегетације. Обзиром да се ова биљка гаји лека ради, негу и прихрањивање спроводити у складу са принципима органске производње а заливање вршити умерено. Окопавање вршити плитко нарочито у другој половини вегетације да се не оштети грозд кртола који се по правилу формира врло плитко. По завршетку цветања крајем јесени стабљике посећи на око метар висине да би нам остатак послужио као орјентир приликом вађења. Вађење вршити сукцесивно и по потреби зато што извађене кртоле врло брзо губе свежину и постају меке и неукусне, а одлично подносе ниске температуре и опстају све до пролећа.

Чичока се може спремити на различите начине – кувана, печена или пржена али најздравије је припремити салату од ренданих кртола или очишћене кртоле исећи на листиће и користити као снежк. Свежа кртола је веома освежавајућег укуса који подсећа на укус ораха и корена купуса. Препоручује се дневни унос до сто грама овог ниско калоричног поврћа.

Милан Дамљановић дипл.инж.ПССС Чачак

Време бербе и паковање малине

Малине у нашим еколошким условима сазревају од средине јуна до краја јула . У зависности од начина употребе плодова, дужине транспорта и степена зрелости одређује се време бербе. Најсигурнији показатељ да је плод малине сазрео за бербу је да се лако одваја од цветне ложе и да се при томе не гњечи. Сорте с меканим плодовима беру се нешто раније, а сорте са чврстим плодовима готово потпуно зреле.

Малина се одликује тиме да јој плодови не сазревају истовремено, па се берба изводи у више наврата. Најбољи степен зрелости плодова малине за свежу употребу је онда када плод у потпуности добије црвену боју, односно пре него што поприми тамно црвену боју.

Бербу обављати често, барем сваки други дан или чешће.Највиши приноси остварују се ако се берба обавља ујутру, пошто се роса осуши, и пре него што наступе високе температуре. Плодови који се беру пре периода пуног зрења биће дуготрајнији од оних које су потпуно зрели или презрели у време бербе.

Берба плодова је врло важан посао, њу отпада 70-80 одсто свих трошкова производње захтева доста радне снаге, па је и доста скупа.Због тога неопходно је да се обезбеди довољно берача, амбалажа и прибор, као и да се прецизно утврди поступак преузимања обраних плодова.

Од правилне организације бербе, начина и времена бербе зависи не само квалитет плодова малине већ и могућност њихове реализације. Познато је да су плодови малине веома осетљиви на манипулацију

али су и подложни брзом кварењу па се морају брати на време и доста пажљиво.

Време бербе зависи од више фактора, а у првом реду од: особина сорте, надморске

висине и географске ширине, експозиције терена, климатских услова, особина земљишта, примењене агротехнике и заштите.

Амбалажа за паковање малине мора бити чиста, сува, незаражена гљивицама, како се не би убрзало труљење плодова. Одмах након обављене бербе, плодови малине се транспортују до одређених хладњача - сабирних центара. Свеже плодове најбоље је транспортовати на 0° Ц, а замрзнуте на – 18 до –20° Ц. У обичним складиштима плодови се задржавају што је могуће краће.

Уколико се плодови беру у плитке холандезе, ређају се само два реда плодова, са максимално два килограма плодова. Плодови малине који су намењени за продају у свежем стању подлежу контроли квалитета. Ради стављања у промет малине се по квалитету разврставају у три класе – екстра, I и II.

Малине класе екстра обухватају плодове малина висококвалитетних сорти. Плодови морају бити цели, чисти, свежи на изглед, здрави без икаквих недостатака, уједначени по зрелости, довољно чврсти да могу издржати руковање и транспорт. Морају бити без страних примеса и без чашица.

Малине класе I обухватају сорте доброг квалитета, плодова уједначених по величини, боји и зрелости. Толеришу се извесна одступања у погледу развијености и крупноће плодова, али плодови не смеју бити презрели.

Класа II обухвата плодове малина који не одговарају условима прописаним за претходну класу, али морају одговорати минималним условима квалитета што подразумева и да плодови нису свенули.

Толерише се мања неуједначеност плодова по крупноћи и зрелости.

Малине класе екстра и класе II беру се брижљиво руком и пакују непосредно у отворене плитке летварице или погодну малу амбалажу од 0,250 до 0,5 кг.

Дипл.инж.Снежана Драгићевић-Филиповић

ПССС Чачак

Неопходност задругарства

Ако погледамо аграрну структуру у Србији, према попису пољопривреде из 2012.године, види се да је анкетирано 937 210 домаћинстава и правних лица.

Од анкетираних 630 977 су пољопривредна газдинства, а од тога 628 413 су породична пољопривредна газдинства док су 2564 газдинства правних лица и предузетника.

Упоредивањем са пописом из 2002.године, где је број породичних пољопривредних газдинстава био 778 891 закључујемо да је економска пропаст 150

хиљада газдинстава која су била у поседу углавном старачких домаћинстава.

Ако би погледали поседовну структуру породичних пољопривредних газдинстава видели би да 46,6% истих поседују до 2 ха земље, 29,4% од 2-5 ха, 14,3% од 5-10ха, 7,3% 10-50ха, а само 0,9% породичних пољопривредних газдинстава поседује више од 50 ха земље. Од тога само 15 породичних пољопривредних газдинстава на подручју централне Србије.

Такође погледавши карактеристике малих робних произвођача код нас види се велика уситњеност поседа (50 милиона парцела), мала инвестициона способност, производња малих количина робе као и старосна структура пољопривредних произвођача која је преко 65 година.

Приближавање Европској унији и глобализација, који се одвијају истовремено са транзицијом отварају нова тржишта и проширују их ван државних граница. Тржишна економија доноси велике изазове пословним заједницама у производњи, трговини и маркетингу.

Из свега предходно наведеног закључујемо да је за одрживост неопходно **УДРУЖИВАЊЕ!**

Неопходан је организован наступ пољопривредних произвођача у новонасталим околностима да би имали дугорочну перспективу.

Земљорадничке задруге су један од могућих и традиционално проверених

облика удруживања произвођача, нарочито код нас а и у свету, који остварују корист за своје чланове и кооперанте, локалну заједницу и укупну привреду уопште.

Само удружени произвођачи могу да пређу на савременији и ефикаснији начин производње и тако одговоре условима које диктира тржиште. Кроз задруге пољопривредни произвођачи остварују своје економске, социјалне и културне потребе и жеље активно учествујући у раду као и у демократској контроли.

Саветодавац за агрономију

Дипл.инж .Слађана Петрић ПССС Чачак

Правилник о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за краве за узгој теладџ за тов

Сви пољопривредни произвођачи-носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства, као и правна лица и предузетници, који испуњавају услове прописане законом којим се уређују подстицаји у пољопривреди и руралном развоју могу остварити подстицаје у сточарству за краве за узгој теладџ за тов.

Подстицаје остварују за најмање две отељене краве, за разлику од прошле године када је било неопходно једна, подношењем захтева Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде-Управи за аграрна плаћања.

Захтев за остваривање права на подстицаје подноси се за сваку календарску годину од 01.фебруара до 31.јула текуће године за краве отељене у периоду од 01. Јула предходне календарске године до 30.јуна текуће календарске године.

Изузетно у 2018.години захтев за остваривање права на подстицаје подноси се до 31. Јула 2018године а за све краве отељене у периоду од 01.септембра 2017. До 30.јуна текуће године.

Лице које подноси захтев може то учинити само једном за исто грло за једну календарску годину.

Управа утврђује испуњеност прописаних услова за остваривање права на подстицаје, одобрава исплату и даје налог за пренос средстава на наменски рачун пољопривредног газдинства код пословне банке.

Дипл.инж Биљана Јањић ПССС Чачак

Стандарди у пољопривреди

У свету постоји веома јак утицај невладиних организација, као што су друштва за заштиту животне средине и потрошача, да активно учествују у доношењу стандарда у пољопривредној производњи.

Многи стандарди се усвајају од међународних тела за стандарде, као што је Међународна организација за стандарде (ISO), док су за неке друге, због своје специфичности, задужена специјализована тела.

Најзначајнији стандарди, са становишта обима производње и примене су:

- HACCP;
- Органик сертификат (BIO);
- BRC стандард;
- Кошер;
- Халал;
- Глобал Гап и др.

HACCP представља стандард који се заснива на контроли свих потенцијалних ризика у процесу производње хране. У земљама ЕУ је

обавезан. У Србији је све већи број субјеката који уводе HACCP у своје пословање.

Органик сертификат (BIO) је намењен пре свега произвођачима органске хране. Поред

производње односи се и на складиштење, прераду, паковање и пошиљку.

BRC стандард подразумева увођење добре произвођачке праксе. Може се увести и применити од почетка саме производње, преко кланица, паковања и др.

Кошер стандард гарантује да је производ испунио све захтеве прописане од стране јеврејске заједнице.

Халал стандард у производњи хране подразумева да је она произведена у складу са шеријатским законима. Већина муслима у свету прихвата овај стандард. Сертификацију врши Агенција исламске заједнице.

Глобал Гап стандард подразумева примену добре пољопривредне праксе у складу са захтевима потрошача. Овај стандард се примењује у биљној производњи, сточарској производњи и аквакултури.

Дипл.инг Радован Шеварлић

www.stips.minpolj.gov.rs

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 18.-24.06.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE				
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Krajjevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	140	120	110	120	110	120	110	110	120	110	100	120	120	120						120		120
Breskva (Peach)	100	80	100	50	80	80	80	100	80	50	100	120	120	80	100	60		60		80	80	60
Jauka-Ajdared(Apples-kdared)	150	100	80	100					120	40			130	100	100		80		100	100	100	100
Jabuka-Delešes zlatni (Apples-Golden Delicious)	200	150				130			170					150						150		
Jabuka-Greni Smit (Apples-Granny Smith)	200	150							150				130	150						150	150	
Jabuka-ostale(Apples-other)	120	80	80	100	100	100	110		60	45	70					60			100	100		
Kajsija (Apricot)	120	120	80	100	100	120	100	150	120	120	140	150	140	120	200	120		200		120	120	
Kruška (Pear)	120		80	80	100	100	150	120	200	80					150							
Limun (Lemon)	280	220	160	190	250	250	200	190	200		250	200		250	200		200		200		200	
Malina (Raspberry)	300	300	120	250	200	200	180	200	300	200	150	300	400		350		200			200		
Nektarina (Nectarine)	100	80	80	60		100	100	120	80	60	100	100	120	100				60		100	100	
Orah (Walnut)	1100	1200	1200	900	1000	1000	900	1000	800	800	1000	900	1000	1100	1000		500			1000	1000	1000
Pomorandža (Orange)	200	200			130		130	130			100			200	120		200				130	200
Trešnja (Sweet chery)	150	150		150			140			100	150			150	250		150			150	150	150
Visnja (Cherry)	80	100	80	80	100	80	50	70	80	60	70	70	140	100	170		100	120		80	80	100
Šljiva (Plum)	120	100	80	80	80	120		100	80	50	100			100			70				80	

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 18.-24.06.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE				
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Krajjevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Boranija (Green beans)	150	120	150	120		120	80	150	100	140		150	130	120	300		120			120		120
Brokoli (Broccoli)	300	200	150										200	200	200					200		200
Dinja (Melon)	60	60	50	80	60	60	50	80	80		70	85	60	60			50		40	60	60	60
Karfiol (Cauliflower)	200	200		80	200		200						180	200	180		200		100	200	200	
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	60	60	50	40	50	50	40	50	30	50	30	60	50	60	60		50		60	50	50	60
Krompir (Potato)	100	80	50	50	50		60	60	60				50	60	60		50					
Krompir mladi (Baby potato)	80	80			50						60		60	60	80						80	60
Kupus (Cabbage)	100	100	50	60	50	60	50	60	70	60	80	90	80	100	90		60		80	60	60	80
Lubenica (Watermelon)	60	60	40	50	40	50	50	50	45	60	30	50	50	60	100		40		40	50	50	40
Luk beli (Garlic)	350	250	500	600	500	500	300	200	500		350	500			300	700				500	500	
Luk mladi-cmi (Spring onion)	25	25		20		80	15	25			20		35		30					25	25	
Luk-cmi (Onion)	100	100	60	50	60	50	60	60	70	60	50	60	50	60	60		50		60	60	60	60
Paprika-babura (Pepper-babura)	150	150			100	120			120		100		130	150	180		80		150	150	150	150
Paprika-ostala (Pepper-other)	200	180	100		100	120		100	100	120	100	130			200				200	100	100	200
Paradajz (Tomato)	120	100	80	60	100	80	50	80	80	80	60	100		100	100		80		80	80	80	
Pasulj-beli (Beans white)	400	350		220	250	320	220	300	280	270	250	260	250		300		350		300			300
Spanać (Spinach)	300	300				100							200		320					300		
Tikvice (Zucchini)	50	50	50	40	50	60	40	60	40	50	50		75	60	45		40		40	50	50	40
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	80	50	20		30		40		50		30				50	90				50		
Šargarepa (Carrot)	150	150	50	60	80	80	100	120	100	60	70	80	60	150	90		80		80	80	80	80

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 18.- 24.06.2018. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina					Dominantna cena-Srbija			
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor		S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Bikovi	>500kg	SM				270															
Dviske	sve težine	sve rase	220	200	150	150															150
Jagnjad	sve težine	sve rase	280	280	260	260	240	320	300	300	270	290		290	300		240				300
Jarad	sve težine	sve rase	230	170	200	180	230	200				230					230				230
Junad	350-480kg	sve rase									220										
Junad	>480kg	sve rase									250						230				
Koze	sve težine	sve rase	150		120		150	110				140					150				150
Krave za klanje	sve težine	SM				200			150	150											150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		160	130	120	120										120				120
Ovca	sve težine	sve rase	160	160	120	120	160	150		120	160	150		120	120		160				
Prasad	16-25kg	sve rase	240	250	280	200	260	220	280	250	230	230	260	260	300		240				260
Prasad	<=15kg	sve rase	250	270			270		280	250	250	290	270	300							
Telad	80-160kg	SM				500				340	410										
Tovljenici	80-120kg	sve rase			160	150	160	170		150	150	130	160	170		160					
Tovljenici	>120kg	sve rase			140	120				140		120	140								140
Šiiježad	sve težine	sve rase	220							180	200										

Strana 3

Klanične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 18.-24.06.2018. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/uzrast	Rasa	Grad Beograd	Braničevski	Pčinjski	Mačvanski	Nišavski	Pirotski	Podunavski	Raški	Zaječarski	Moravički	Šumadijski	Južno-bački	Južno-banatski	Severno-bački	Srednje-banatski	Sremski	Dominantna cena-Srbija	
Bkovi	>500kg	HF	240																	
Bkovi	>500kg	SM	265	250	250	240		230	250		240				210		250			250
Dviske	sve težine	sve rase							180			150								
Jagnjad	sve težine	sve rase	270		250	270		260	240			250			220		250			250
Junad	350-480kg	sve rase		250	220						240							220		220
Junad	>480kg	sve rase	240				250				240	250	220	220		240				240
Krave za klanje	sve težine	SM	150		190		150		180	120	140	150			120		190			150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	140		130				125	100		130					130			130
Ovca	sve težine	sve rase	110		150			160	120				120							150
Prasad	16-25kg	sve rase	240		250	190		210	240	240		280	250	260	220		250			250
Telad	80-160kg	HF									450									
Telad	80-160kg	SM	340				420	340	480	420	350	480								
Tovljenici	80-120kg	sve rase	176	140	170	170	140		150	160	130	160	160	170	140	165	160			160
Tovljenici	>120kg	sve rase	140		150				150	120		140				135				
Šiiježad	sve težine	sve rase	200																	

Strana 4

Објављене и реализоване агропонуде на порталу www.agroponuda.com

Број објављених агропонуда	9
Број реализованих агропонуда	9

Поштовани пољопривредни произвођачи,
у циљу побољшања пласмана пољопривредних производа, продају својих производа можете огласити на сајт www.agroponuda.com
(Берза пољопривредних производа и произвођача Републике Србије). Унос понуда у систем врше саветодавци.

За детаљне информације обратите се :

Пољопривредној саветодавној служби Чачак 032/320-710